

Is vissen op exotische rivierkreeften en de Chinese wolhandkrab toegestaan?

De toename van het aantal uitheemse schaaldieren in Nederlandse binnenwateren geniet momenteel veel belangstelling, zowel in positieve (commercie) als in negatieve zin (overlast). Voor waterbeheerders, vissers en onderzoekers is het onduidelijk wat de juridische speelruimte is met betrekking tot het uitzetten en verspreiden van de dieren of het bestrijden of bevissen ervan. Samen met de directies Agroketens en Visserij én Natuur, Landschap en Platteland van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) zijn de implicaties van de wet- en regelgeving in kaart gebracht.

In het westen en midden van Nederland worden regelmatig uitheemse schaaldieren gesignaleerd. De dieren lijken grote invloed te hebben op de ecologie. Het betreft verschillende soorten uitheemse rivierkreeften en de Chinese wolhandkrab, waarvan wordt verondersteld dat ze waterplanten verknippen, sediment opwoelen en troebel water veroorzaken. Ze kunnen in grote dichtheden voorkomen, waardoor het lucratief kan zijn om ze beroepsmatig te bevissen.

Maar staat de Visserijwet het vissen op uitheemse rivierkreeften en Chinese wolhandkrabben toe? Welke vistuigen mogen hiervoor gebruikt worden en welke regels gelden voor bijvangst van deze schaaldieren? Het LNV-loket en het Team Invasieve Exoten krijgen regelmatig dit soort vragen voorgelegd.

Het ministerie van LNV is primair verantwoordelijk voor het visserijbeleid en voor het beleid rond exoten. Het exotenbeleid is relatief nieuw. De beleidsnota invasieve exoten is in oktober 2007 naar de Tweede Kamer gestuurd en sinds januari 2009 is het Team Invasieve Exoten operationeel (zie H₂O nummer 21 uit 2009).

Vissen

De Visserijwet heeft in beginsel alleen betrekking op de soorten die in bijlage 1 van de Uitvoeringsregeling visserij staan opgesomd. In deze lijst zijn de wolhandkrabben wel maar de uitheemse rivierkreeften niet opgenomen. Toch stelt de Visserijwet regels aan het vissen op uitheemse rivierkreeften. Dit komt door de brede definitie van de term 'vissen'. Onder vissen wordt verstaan: 'het te water brengen, te water hebben, lichten of ophalen van vistuigen alsmede het op enigerlei andere wijze pogen om vis uit het water te bemachtigen'. Iemand die met een korf op uitheemse rivierkreeften vist, heeft een vistuig te water en daarmee valt deze activiteit onder de Visserijwet. In theorie zou een vangtuig waarmee met 100 procent zekerheid uitsluitend rivierkreeften gevangen kunnen worden, daarmee dus niet onder de Visserijwet vallen (aangezien rivierkreeften niet op lijst van 'vissen' in de Uitvoeringsregeling staan). Maar omdat elk vistuig waarmee rivierkreeften kunnen worden gevangen ook de mogelijkheid inhoudt dat ook andere vissoorten worden (bij)gevangen, valt de visserij met vistuigen op rivierkreeften onder de werking van de Visserijwet.

Vissen op wolhandkrab en uitheemse rivierkreeften

Als je met beroepsvistuigen in de Nederlandse binnenwateren wilt vissen, heb je een akte nodig. Daarnaast is voor degene die niet zelf het visrecht heeft, altijd ook een huurovereenkomst of schriftelijke toestemming nodig van de visrechtgebende van het viswater. Het vissen op wolhandkrabben en rivierkreeften mag alleen gebeuren met behulp van de vistuigen die in het Reglement voor de binnenvisserij 1985 worden genoemd. Deze vistuigen mogen, voor zover dit beroepsvistuigen betreft, bovendien alleen worden gebruikt door vissers die beschikken over minimaal 250 hectare viswater en hier minimaal 8.500 euro bruto aan visserij-inkomsten aan ontlenen. Voor andere, niet in het Reglement voor de binnenvisserij genoemde vistuigen, zoals kreeftenkooien, is een ontheffing nodig. Op het LNV-loket (www.hetlnvloket.nl) staan formulieren waarmee een aanvraag voor een dergelijke ontheffing ten behoeve van onderzoek gedaan kan worden.

Normaal gesproken zal het ministerie van LNV aan een visser geen ontheffing verlenen voor het gebruik van kreeftenkooien. Kreeften en krabben kunnen immers ook

Gestreepte Amerikaanse rivierkreeft (foto: Bram Koese / EIS-Nederland).

prima gevangen worden met de vistuigen die wel in het Reglement genoemd staan. Bij wijze van uitzondering heeft het ministerie vorig jaar echter wel ontheffingen voor kreeftenkorven verleend in oktober en november, toen een verbod op het gebruik van aalvistuigen gold op grond van het aalbeheerplan.

Voor onderzoek is het eventueel mogelijk om een ontheffing te krijgen. Deze kan worden aangevraagd bij LNV, directie Agroketens en Visserij, afdeling Visserijregelingen. Voor het uitvoeren van inventarisaties naar het voorkomen van kreeften met behulp van kreeftenkooien kan voor een ontheffing contact worden opgenomen met de Stichting EIS.

Bijvangst

Als verhuurder van de visrechten in de Staatswateren heeft het ministerie van LNV besloten per 1 januari jl. in alle huurovereenkomsten voor beroepsvissers de bepaling op te nemen dat meegevangen wolhandkrab en uitheemse rivierkreeften mogen worden behouden. Voor de rivierkreeft geldt, als niet onder de Visserijwet opgenomen uitheemse soort, dat bijgevangen exemplaren van deze soort sowieso mogen worden behouden. LNV zal andere verhuurders van visrecht oproepen zoveel mogelijk haar uitgiftebeleid

te volgen en ook deze bepaling op te nemen in hun huurovereenkomsten. Heeft een visrechthebbende het volledig visrecht, dan mogen alle vissoorten (dus ook wolhandkrab en rivierkreeften) worden behouden met uitzondering van soorten, zoals de rivierprik, die op grond van de Flora- en faunawet beschermd zijn.

Voor een verhuurder van visrechten die nog niet het volledig visrecht heeft uitgegeven, is het mogelijk om specifiek een huurovereenkomst voor het schaaldiervisrecht uit te geven, om zodoende vangst van de wolhandkrab toe te staan. Hiermee is de visserij (zowel vangst als uitzet) mogelijk op alle schaaldieren die onder de werking van de Visserijwet vallen. Dit betreft de soorten genoemd in de Uitvoeringsregeling visserij: voor de binnenwateren op dit moment uitsluitend de wolhandkrab. Als het uitzetten van de wolhandkrab en rivierkreeft niet wenselijk is, dan kan in een aparte bepaling in de huurovereenkomst worden opgenomen dat het uitzetten van deze soorten niet is toegestaan. Het opnemen van een bijvangstbepaling zoals LNV dat heeft gedaan voor de rijkswateren, heeft als voordeel dat het voor de huurder helder is dat hij wolhandkrab en uitheemse rivierkreeft mag behouden, terwijl tegelijk het verstrekte recht beperkt is omdat uitzet niet is toegestaan.

Uitzetten

Enkele waterschappen hebben hun zorg uitgesproken dat wolhandkrabben uitgezet mogen worden volgens de Visserijwet. Op basis van de Visserijwet is het uitzetten van wolhandkrab toegestaan, maar alleen wanneer hiervoor toestemming is verleend door de visrechthebbende (de eigenaar van het water, bijvoorbeeld het waterschap). Op basis van de Flora- en faunawet is het verboden om rivierkreeften in de vrije natuur uit te zetten. Het uitzetten van rivierkreeften in een binnen een afgesloten erf gelegen viswater dat geen voor het doorlaten van vis geschikte verbinding met andere wateren bezit, is uitsluitend mogelijk wanneer voorzieningen zijn aangebracht, zodat de dieren niet kunnen ontsnappen. Bijvoorbeeld doordat middels een raster boven de vijver is geborgd dat ontsnapping niet mogelijk is.

José Vos (Team Invasieve Exoten, Plantenziektenkundige Dienst)
Ronald Gylstra (Waterschap Rivierenland)
Bram Koese (Stichting EIS)
Lysbeth van Brederode (Ministerie van LNV)

NOTEN

* Waar in de tekst rivierkreeften staat, worden de uitheemse rivierkreeften bedoeld.